

Posloupnosti

- definice, vlastnosti
- způsoby zadání posloupnosti
- aritmetická posloupnost
- geometrická posloupnost

definice a vlastnosti

Zobrazení množiny přirozených čísel do množiny reálných čísel se nazývá reálná posloupnost.

Posloupnost se nazývá:

rostoucí, jestliže platí pro každé přirozené číslo $a_n < a_{n+1}$

klesající, jestliže platí pro každé přirozené číslo $a_n > a_{n+1}$

nerostoucí, jestliže platí pro každé přirozené číslo $a_n \geq a_{n+1}$

neklesající, jestliže platí pro každé přirozené číslo $a_n \leq a_{n+1}$

Příklad:

Určete monotónii posloupnosti $\left(\frac{1}{n(n+1)} \right)$

způsoby zadání posloupností

Posloupnost je dána buďto vzorcem pro n-tý člen, nebo rekurentním vzorcem.

n-tý člen: $a_n = (n + 1) n$

rekurentně: $a_{n+1} = a_n - a_{n-1} + n + 3$ $a_1 = 0$ $a_2 = 1$

Příklad:

Zjistěte, které z čísel 10, 35, 50 je členem posloupnosti (a_n) , kde $a_n = 2n^2 - 3n$ [35]

Posloupnost je dána rekurentním vzorcem $a_{n+1} = a_n + 2 a_{n-1}$, $a_4 = 6$, $a_5 = 10$. Určete a_1 , a_8 . [0;86]

aritmetická posloupnost

d = diference

$$a_{n+1} = a_n + d$$

$$a_n = a_1 + (n - 1)d$$

$$a_r = a_s + (r - s)d$$

$$s_n = n(a_1 + a_n) / 2$$

Příklady:

V aritmetické posloupnosti je $a_5 = 3$, $a_{15} = -7$. Určete a_1 a d . [7;-1]

V aritmetické posloupnosti platí $a_n = \frac{2 - 5n}{3}$. Určete d , a_{15} , s_{10} . [-5/3;-73/3;-85]

Mezi čísla $a_1 = 3$ a $a_n = -9$ vložme tolik členů aritmetické posloupnosti, aby jejich součet byl $s_n = -33$. Urči d a n . [-6/5;11]

V aritmetické posloupnosti platí $a_1 + a_5 = -8$, $a_2 + a_6 = -4$. Určete a_1 a d . [-8;2]

Velikosti stran pravoúhlého trojúhelníku tvoří tři po sobě jdoucí členy aritmetické posloupnosti. Přepona má délku 30 cm. Určete délky odvěsen. [18;24]

geometrická posloupnost

q = kvocient

$$a_{n+1} = a_n \cdot q$$

$$a_n = a_1 \cdot q^{n-1}$$

$$a_r = a_s \cdot q^{r-s}$$

$$S_n = a_1 \frac{q^n - 1}{q - 1}$$

Příklady:

V geometrické posloupnosti je dáno $a_1 = 32$, $q = 0,5$, $a_n = \frac{1}{4}$. Určete n a s_n . [8;255/4]

Určete první člen a kvocient v geometrické posloupnosti, platí-li $a_3 + a_4 + a_7 = 5$, $a_4 + a_5 + a_8 = 15$. [1/153;3]

Určete první člen a kvocient geometrické posloupnosti, v níž platí:

- a) $a_3 - a_4 + a_5 = 7$ a) $a_6 - a_7 + a_8 = 56$,
b) $a_1 - a_3 + a_5 = -3$ a) $-a_3 + a_5 - a_7 = 12$,
c) $a_1 + 2a_2 - a_4 = -12$ a) $-a_3 - 2a_4 + a_6 = 3$,
d) $a_2 - 2a_3 + 2a_5 = -16$ a) $-a_4 + 2a_5 - 2a_7 = 1$.
[a) $a = \frac{7}{12}$, $q = 2$,
b) dvě řešení $q = 2$, $a_1 = -\frac{3}{13}$ nebo $q = -2$, $a_1 = -\frac{3}{13}$,
c) dvě řešení $q = \frac{1}{2}$, $a_1 = -\frac{32}{5}$ nebo $q = -\frac{1}{2}$, $a_1 = -96$,
d) dvě řešení $q = \frac{1}{4}$, $a_1 = -\frac{2^{11}}{17}$ nebo $q = -\frac{1}{4}$, $a_1 = \frac{2^{11}}{47}$,]

V geometrické posloupnosti určete a_5 a q , je-li dáno:

- a) $a_6 = 6$, $a_8 = 24$,   [$q = 2$, $a_5 = 3$ nebo $q = -2$, $a_5 = -3$]
b) $a_7 = -\frac{5}{9}$, $a_9 = -5$,   [$q = 3$, $a_5 = -\frac{5}{81}$ nebo $q = -3$, $a_5 = -\frac{5}{81}$]
c) $a_4 = 2$, $a_6 = 18$.   [$q = 3$, $a_5 = 6$ nebo $q = -3$, $a_5 = -6$]

V geometrické posloupnosti určete a_{n-1} , je-li

- a) $a_n = 2$, $a_{n+1} = \frac{3}{2}$,   [$a_{n-1} = \frac{8}{3}$]
b) $a_n = -2$, $a_{n+1} = \frac{4}{3}$.   [$a_{n-1} = 3$]

Mezi kořeny kvadratické rovnice $2x^2 + 9x + 4 = 0$ vložte dvě čísla tak aby spolu s těmito kořeny vznikly čtyři po sobě jdoucí členy geometrické posloupnosti. Napište tato vložená čísla.

[-1, -2]